

מסורת הש"ס

(א) [קדושין עד. וש"נ],
(ב) ז"מ ק, ג [דף נד ע"ב],
(ד) שייך לע"ב, ה [ז"ל שנין],

הגהות הב"ח

(6) רשעים' דים וזמס'
 ודוקאמזיב דיר חסד'
 עוקאב: (3) דיר חסד'
 וי' חסד' וזמס' חסד':
 (4) דיר' שורא דרביי וזמס'
 ושמה עזה וזמס' לזל' וזמס'
 דיר' חסד': (5) דיר' חסד'
 וי' זל' וזמס' וזמס' דיר' חסד'
 וזמס' לזמס': (6) חסד' דיר'
 וי' וי' חסד' דיר' חסד'
 לזמס': (7) בא' דיר'
 וזמס' וזמס' לזמס' זל'
 חסד' וזמס' נחמק: (8)
 חסד' שפיר דרין בא' חסד':
 חסד' וזמס' וזמס' דיר' חסד'
 חסד' דיר' זמס' חסד':
 (9) בא' וזו דוקא לזמס'
 לזמס' דיר' חסד': (10)
 שורא וזמס' וזמס' חסד'
 וזמס' חסד' חסד' חסד'
 (11) בא' חסד' חסד' חסד'
 זל' חסד' חסד' חסד'
 חסד': (12) חסד' חסד'
 חסד' חסד': (13) חסד'
 וזמס' וזמס' חסד' חסד'
 חסד': (14) בא' חסד' חסד'

מוסף רש"י

שורא דרדיני. לפי ראות
העין דרדיני יעילו אפס
העובדי. שורא לפון אפס
כסא (שמות טו) יאמר
בני, תהרגם עד כי ימא
(תחבובות דף.) והחלף
לפי בחבורה. לרבי יוחנן
התלפף, ולא אמר המור
יולד, וילד, אמר מור
במשותף אל קרי קודם עד
ידועו וילד יתן תשקן מידע
אמר אל ילד כבר אל ילד
ילד כבר וילעא לסופין
עבר אדא מרביני ושתקא,
אלא מלפין קרי בחבור אל
האמר, וילד תשקן אפרה
אלא תשקן אפרה אל תשקן
תשקן מלפין תחריב במשיכו
אלא אל כל מוקא אפרה
תשקן (בבבא מצירא דבבא
דמלפין) בבבא (דמלפין)
כל תשקן מלפין תחריב
אפרה אל תחריב אל מלפין,
אפרה אל תשקן אל תשקן
אלא תשקן אל תשקן אפרה
אלא תשקן תשקן אפרה
לכלל המור, וקרי אפרה
ילד אל ילד (דף ב' ב' פ'
דף ב' ב' פ') אל ילד המור
שקחה. דקילי עבר עניני
עבר כפא ושקחה עניני
נקיעתו אל השפסא וזילי אר
בבבא עניני, וקרי אפרה
אמר אל ילד מור הכפא
ושקחה אל אל לאמר השק
וילד אל עניני (דף ב' ב' פ'
דף ב' ב' פ')

הקדמה בשעות אלה בירושלים כדאמר^א בכתובות^ב גבי ההוא עובדא דאלימיה דרמי בר חמא בצפרא כתבתינהו לנכסי לרמי בר חמא בצברמא כתבתינהו למר עוקבא בר חמא ואוקמיה ציד^ג רב עוקבא דאזע"פ שהיו אחרון ומשום האי טעמא אטו בירושלים יתבי דכותבין בשעות ויזין שלל פירש זהו רבאון דאזע"פ השעה נמא שלל ויהי בכתב עד הערב הואיל ולא נתפרש בו שעת שחרית וגמלאו שניהם שזין: יחלוקן. דספיקא הוא וליכא למימר הכא המוציא מחצירו דאין א' מוחא וט' מחצירו: שוד דייני. נאזות וט' שיהא נוטה לו הדיינים שיהא הנותן אהבו או קרובו יותר דודאי להא

גמרא ואקני לו יתנו את הקרקע שמא ^(א) וזה צלל הקרקע בשלו
כשאתה אומר יחלוקו בודאי אחד נטל החצי שלא כדין:
שורדא. לשון השלכה ירה בים ^(שמות טו) [מתרגמין] שרי בימא.
ולעיל נמי יימא רב נחמן חלוקה או שודא ואמאי אמר כל דאלים
גבר: **הסם**. צב' שטרות ליכא למיסק עלה דמילתא היום או
למחר שציב האחד עדים ויטול שהי שטרות שוין בזמן ואפילו
אם יבאו עדים ויעידו זה נכסו ונמסר בצדק וזה עברש הלך אל
הקדמה בשעות כמו שפירשנו למעלה וליכא למימר שמה זה נמסר
תתחלה יום או יומים או חדש ואחר כך נמסר השני לשני דמאחר
שנכתבו ביום אחד מסתמא גם ביום אחד נמסרו כמו שמוכיח לשון
בשטר הלכך רב אמר חולקין ושמואל אמר שודא דדייני
דההואל ואין לצרר לעולם הדין עם מי משתדלין צ"ד דינן ודינן
אזלו אחתו אצל הכא צבאי קרקע דליכא אס שטר ולא ^(א) עדים ואיכא
למסקים עלה דמילתא ואם יבאו ויעידו של מי הוא הלכך אין שוין
לגומר חלוקה ושודא דשמא יבאו עדים ויסתרו את הדין שדני צ"ד
הלכך אין צ"ד נוקקין להם לדון דין שסופו לצא לידו עיוות אלל
ממניחם אותן וכל דאלים גבר עד שיצאו עדים ויבררו הדבר: **ומ"ש**.
הוא דרב נחמן ממחליף פרה בחמור וכיון שמשך צלל הפרה את
החמור נקנית הפרה לצעל החמור בכל מקום שהיא דמטלטלין נקנין
בחליפין כדמין קדושין ^(דף כח). כל הנעשה דמיא כבחר כין שוכה
והוא נמחיצו או בחליפין ולכן איצטרי ידוע הולד של מי הוא שהי
אלל ראה עדיין את פרתו אבל בחליפין דמיים לא מצי למינקט דלין
ממעות קונות ויחזרו בהן ואילו משכה לצימו אחר מתן מעות מו לא
מצי מוכר למימר ברשותי ילדה דהא צבימא דלוקח קיימא הלכך
נקטת חליפין בחמור ופרה ולא דמיים. וצ"ש שמואל ^[ב"מ ק] פריך ומאי ברשות
דמאן קיימא וליהוי אידך המוציא מחזירו עליו הראיה ומשני דקיימא
בזבאגס. ומריה נקט גבי שפחה דעצד נקנה בכסף ^[קדושין כג]. צלל משיכה
בשנתן מעות נקנית אי שפחה צב"מ שהיא והלכך אין ידוע
ברשות מי ילדה שהי לא ראה אותה הלוקח בשעת מתן מעות:
יחלוקו. והא הכא דאיכא למיסק עלה דמילתא אם יבאו עדים ויעידו
ברשות מי ילדה ואפילו הכי לא אמרינן כל דאלים גבר וקשיא לרב
נחמן: **הסם**. גבי המחליף פרה בחמור לתרייהו אית להו דררא
דממונא שהפירה והשפחה של שניהם היתה בזה אחר זה וכל אחד
טוען פרתי ושפחתי ילדה בהיותה ברשותי אי נמי בשעת
החליפין ילדה ואין לצרר של מי הולד הלכך יחלוקו. ושודא דדייני
ליכא למימר הכא אפי' לשמואל דלא שייך למימר אלל גבי מתנה
לשנים שיראו צ"ד למי אוהב יותר דלדידיה גמר ומקני אבל הכא
בצדכ נחמן שזה אומר של אבותי כו': ^(א) אי דמר לא דמר. לא
היתה הקרקע של אידך מעולם. וי"מ האי ומאי שנא מהמחליף כו'
לדשמואל פריך דקאמר שודא והכא חזוין יחלוקו ואינה שיטת
הגמרא דהא בכמוצות בפרק מי שהיה נשוי ^[גד]. איתא עיקר מילתייהו
דרב ושמואל ופריך התם פירכי אחריני ומהכא לא פריך
כל שכן הכא דלמרי אדרב נחמן נקט לה הכא למילתייהו:
ס

וזה המוכר את הבית (למקן דף סג. וס) גבי האומר תנו חלק לפלוני ליה אי הוי משהו או פלגא וממון המוטל בספק חולקין א"כ משם הקונטרס אלא משום דחלק הוי רביעי ונראה דאין הלכה כסומכוס כדאמרין ברם הפרה (ב"ק דף מו. וס) אמר שמואל זו דברי סומא על דאף על גז דמוכח פרכי ברי כור (למקן דף קה. וס) דליכא זו דס"ה חל גדול דבין הוה לבי לא דלמוכר שור ונפירו ומנא ענן ממחצירו עליו הראיה כ"ס בפלוגתא דסומכוס ורבנן דסבר שמואל דשמואל מספקא ליה אי תפוס לשון ראשון או לשון אחרון ומתניתין מעיירי וזב לחדש וזב מעשה לפני רש"ב ג' ור' יוסי ואמרי יחלוקו וכו' למשכיר בסוק חדש כולו לשוכר אלמא סבר רבנן דלאלי וכו' דקאמר התם דרקע בחזקת בעליה ופסילו בזה בסוק החדש וכו' ומתניתין דהתם אוקי כסומכוס דלא תפסי ליה מתניתין ורבנן גבי ההוא שערט דהוא תביז ביה ^(ס) שנים סתמא ואע"ג דקיימא ליה

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

לה.

נא א מיי פ"ה מהל' זכיה
הל' ו ופ"כ מהל' מלוה
הל' ג ועי' בהשגות סמג
עשין סב טוש"ע ח"מ סי'
פמ"א פ"א ה"א ס"א

רמ סעיף ג' וסעיף י"ב
 וסעיף י"ד
 גב ב מ"י פ"כ מהל'
 מכירה לה' י' סג עשן
 פב טו"ש ע"ח מ' ס' רכב
 סעיף א ועל הלוקח להביא
 ראיה:
 ג רב אלפס כחצות פ"ט
 דף קי ע"ב:

מוסף תוספות

א' במקום שאין חובתו
שקנה רמב"ן. דלא
ענה מכה השטר אלא
משנה שבוטל מוחין
המקנה. ונראה, ואולי
דידה לא משום ספק
ולשון אלא אדרא חשיב
לזה השטר שהתחבן בו
המקנה. דמשנה דאי לא
היה מוויין מתוכה היה
מכוסה כר' אלעזר. מוס'
מכוסה זה: והשטר
בי"ד היה הפקר, והפדא
קשור השכלה כר' מוס'.
לדעתו עד. וי' דמסתמא
לא יהפוך לשטר ראשונה.
ס. א' וכתבו אומרם ש
כר' שחרור לדינא וכו',
נמצא שהיה ליתן שחרור
לדינא. ודבר אחר
הוא. רמב"ן. ח. דצריך
ליתן קרוב לומר המקנה
בי"ד היה הפקר, ורב נתן
היה הפקר מוס'. וי'
ח' ולא אבטל כר' דאליס'
בר, [ולכן] מקשינן הכא
מדרב תוספות כי מדבריו
משמע דרבין. דנעט. וי'
י' ואמר דינא למימר
זיל בחר רובא וכו' היה מקח
לדיא קוביא היה מקח
שטות. רש"י ג' מ' ע"ג
י'. שהשכל לא עשוי
נולד מאלו מחמתה חדש
נולד להעמר קרקע עד
חזקה ונמצא שר' בשל
חביו רבין ליהנות לו
שכ. ש"ס ג' ק' קל:

רבינו גרשום

דרב אמר דחילוקי שיתון;
 ששואל אמר דאמר דריתני.
 כלומר דחילוקי חשבתה דריתני
 ב"ד שיהא מלכות חתומה
 שחשבו יתור הקדמו אורח
 לזה ששמואל ושיעבר לזה
 לזה ששמואל (יתנו) וזה
 של וכו' ב"ד אולי והא
 אבא אמרי' כל דאלי
 גבר; הו' לויא למיקם על
 שטחא. משום דהו' תני
 שני תוריהו שני כמין
 ובזמן לא מצ' לאחוקי
 אפי' שני מאידך מ"ש"א אמר
 שני תחילתו וזו אמר דרב
 דריתני; אבל אכל אכל
 למיקם על שטחא. וזה
 חד מיניהו מצ' מייתי הו'ם
 ומזר ערבי דריתיה הכי
 וזה דחבריהו ערבי הכי
 אבא אמרי' דחילוקי אל'
 כל דאלי גבר; המחלוק
 פה בחמור. ואורחא דפיה
 לחלוק ואורחא דשפתה
 לכוני;

רַב אָמַר יַחְלוּקוּ. לַהֲטוֹל לִישָׁנָא דַּמְפָּרָשׁ בְּפָרָק מִי שְׁהִי נָשִׁי
(מְכוּזָה דָּף 76. וְשֵׁס ד"ה לִמָּה) דַּטְעָמָה דַּרְצַ מַשּׁוּם דַּסְכָּר
מִסְמִירָה שְׁנַמְסָר לֹאחַד קוֹדֶם כִּיּוֹן דַּמְתוּק הַחֲמִימָה אִפִּילוּ אִיכָא עֵדִי
קוֹדֶם^א כַּדְמוּכָה בְּרִישׁ כֵּל הַגֵּט
(גִּיטוֹן דָּף 77: דַּמֶּן כַּכֵּן לַגְרָם ז')
אִתּוּן הַגְדוּלָה לֹא יִגְרַשׁ זֶה אֶת הַקְטָנָה
וְדִיּוּק הֵא גְדוּלָה מִזֵּי מִגְרַשׁ זֶה
וּמוֹקִי לֵה בְּעֵדִי מַסִּירָה וְר"א אָבֵל
לִר' מֵאִיר אִפִּי^ב גְדוּלָה לֹא מִזֵּי מִגְרַשׁ
אֲע"ג דַּלִּיכָא עֵדִי מַסִּירָה כִּיּוֹן דַּלִּין
יִכְרַע מִתּוֹךְ עֵדִי הַחֲמִימָה וּמִימֵי
בְּמַתְנֶה אִוּ בְּמַכְר שְׁקוּנָה בְּשִׁטְרָ^ג אָבֵל
אִית'

אחם קונה בכסף או בחזקה או בחליפין דאין השטר עומד אלא לראיה
ממדה רב דלמרינן שודא דאין כריך שיהא ניכר ממוך עדי החסימה
בכיון ^(א) דאין אלא לראיה לאותו לשון לא פריך מרב הכא דהתם דבין
הואו של שניהם כיון דביום אחד נחתמו^א אלא משמואל ופרכי"ת
דפי' שודא דדייני מיי שילצה הדיין עפל אחי שפיר דהכא נמי צוה
ואומר של אבותי שייך שודא דדייני עפל לבי' שמפרש שודא למי
ששנראה לדיין שהיה אוהבו יותר קשה דצוה אומר של אבותי לא שייך
שודא ויש לדחוק ולפרש שיתנו הדיינים למי שנראה אמיתי דצברים יותר
^(ב) ועוד דלהוא לישנא דמי שסיה נשוי (מבוא 97 ז: וס) דמוקי
פלוגתא דרב ושמואל אליבא דר"א וס' לרב דחלוקה עדיפא אחי שפיר
דפריך ^(א) מרב ואותו לשון הוי עיקר דמכוח התם מבצרייתא:
ושמואל אמר שודא דדייני אמר כרמי דלמר עדי מסירה
כרמי דלר"מ לא הוי אמר שודא וגרסא דהא דלמר

בפרק מ' שהיה נשוי (שם) כתב לאחד ומסר לאחר לזה שמסר לו קנה אע"פ ששטר הא' נכתב קודם ונראה דהיינו דוקא שנכתבו שני השטרים ביום אחד הלכך הקדוש במסירה זכה הואיל ואין יכיר מתוך השטר הא' שקדם אל כתב שב' ימים א"פ שנכתב תחלה קנה שנייה מתוך המותר החמימה שזה נכתב קודם אלא ששטר זה מתחלה קנה להלכ"כ כשנכתב גם לזה זכה משעת חתימה דה"ק אצ"י בפי"ק דב"מ (דף יג.) ועדיו בחתומיו וכן לו והשאלה אתי שפיר דהא שמואל סבר הכא בכ"א ובפי"ק דב"מ דחיק גמרא לאקומוי שמואל ככא"י ועוד דפי"ק זה צורר (סנהדרין דף כח:) גבי ההיא מתנתא דהוו חתימי עלה תרי גיסי משמע דסבר אצ"י כ"י אלעזר דפריך ארבי יוסף דבמזריז זיל אקנייה ונעשוי מסייה ככ"א ופריך אצ"י והא מודה ר"א דבמזריז ממוכו שהוא פסול¹ וזהו דוחק (ש) דלליצא דרב יוסף קאמר וליה לא

שְׂדֵהָ דִּינִי. נראה לר"ם למי שירצה הדין ליתן ולקבל כפ"ה שאמרו דעמו של נותן דהא בסוף פ"ק דגיטין (דף טז: ושם ד"ה ובאן) גבי הולך מנה לפלוני ^(א) קאמר מה שירצה שליח יעשה וקרי ליה התם שודא וצ"ע עשרה יוחסין (קדושין דף עד. ושם ד"ה שודא) גמי אמר נאמן הדין לומר לו וציתי ולוח חייבתי צד"א להכשעלי דנין עומדים לפניו אבל אין צעלי דנין עומדים לפניו וא"ו נאמאן ופרקי וניהדר וניהדיינה ומשני צודא דדייני ואי כפ"ה אכתי וניהדר לאמוד דעמו של נותן¹ ובהדיא בירושלמי אמר לאחיה מהן שירצו צד"ד להחליט² מחליטים וא"ת א"כ יתן למי שיתן לו שכר ויזיל דכל דיינא דמקבל אגרא לאו דיינא הוא ומה שפר"ם דקבלה בידינו דלא אמרינן שודא אלא במקרקעי אין נראה לר"י דהא גבי הולך מנה לפלוני ^(א) גבי שליח מייתי לה בספ"ק דגיטין (דף טז: ושם) עוד פירש דדוקא דין מומחה שודא דהא ר"י ששת צד"ד אגרא פירש ואמר ליה רב נחמן מר לאו דיינא הוא³ גביה איבערמי בר חמא ^(א) ורב עובדא בר חמא צ"ע מי שהיה נשוי (בתבוצה דף טז:): **וּמֵאִי** שנה מהא מהא המחלוקת פרה בחמור בו⁴. אין להוכיח מכאן דהלכה כסומכוס מדפריך מנייה דעד כאן לא פליגי

ועליה הם בזהשאל (ב"מ דף ק.) אלא משום דאולינן בזה חזקה
 דממונה ומוקמינן ^(ט) בחזקת מרה קמא הא לאו הכי מודו דיחלוקו ^ט
 ובגסי וכו' דלייתי מסומכוס ופ"ה דטעמא משום דחלקו מספקא
 דהלכה כסומכוס ויש לדחות דטעמא לאו משום ספיקא כדפירש
 ר"ג דבכמה מקומות סתם לן תנא כוותיה דהא סבר שמואל כרבנן
 אצל אכל כחמיס ואמרסי סתם לן כלל גדול דדין כו' משמע וזו ולא כר"ב
 מיהו סתם וזו לא כר"ב ועוד דקאמרוניס הם (ב"מ דף ק. מו.) אר' נמי
 ' משמע זה כלל גדול אפי' במוכר שור לחבירו אמרינן דהמוציא
 צ"א מחבירו ע"ה וכן בפרק השואל (ב"מ דף קב: ושם ד"ה ובלא קאמר
 דף קב: ושם) דקמי' באחד ששכר מרחץ ציפורי צ"ב וזהוים לשנה
 חדש העבור ומוקי שמואל בזה באמצע החדש אצל בתחלת החדש
 ' חזקה דלסומכוס בכל ענין יחלוקו ורז נחמן סבר נמי כרבנן
 וכולו למשכיר ואפילו אפי' מיפך ^א ועל כרחק היינו טעמא דסבר
 מן קיימא לן דדידי ובהדיא פסקינן כוותיה בפ' המקבל (ב"מ דף קי.)
 ברשב"ג במשנתנו ה"מ בסתמא אצל ^א הכא דפליג רז נחמן לא:
 דרר

דרכא